

# PROCÉS DE PLANIFICACIÓ I AVALUACIÓ EN UNA AULA DE P4 D'UNA ESCOLA PÚBLICA DE PRIMÀRIA A ANGLATERRA

Berta Salvador Peyró

*Mestra i postgraduada en psicomotricitat*

## RESUM

Aquest article es basa en l'experiència personal de l'autora com a mestra d'educació infantil durant set anys a l'est de Londres. Es tracta d'exposar a través d'un exemple pràctic com es treballa en aquests centres i en el sistema anglès en general per tal de millorar l'educació i poder-se adaptar així als canvis que es van produint en la societat i alhora impulsar l'excel·lència i la qualitat educatives. En el sistema educatiu anglès hi ha dos factors fonamentals per aconseguir aquesta millora educativa contínua: la *planificació* (que va d'una planificació molt general i anual a una de molt específica i diària) i l'*avaluació* (que va d'una de general del centre feta per la mateixa Administració a una de molt específica dels alumnes feta diàriament pels tutors). Convé destacar també que la planificació i l'avaluació es fan de forma natural i són processos per reflexionar-hi i no per posar-hi nota, per rectificar els possibles errors comesos, i millorar certs dèficits detectats. Tot plegat té lloc a través d'un procés continu i sistemàtic que avalua i reavalua, planifica i replanifica per tancar així un «cercle» de qualitat. En aquest article s'hi exposen els passos que cal seguir i les diverses fases d'aquesta planificació i avaluació, així com les interrelacions entre aquests dos mecanismes de millora dels centres.

PARAULES CLAU: pedagogia comparada, educació infantil, Londres, Anglaterra, planificació, avaluació.

## THE PLANNING AND ASSESSMENT PROCESS OF A RECEPTION CLASS IN AN ENGLISH STATE PRIMARY SCHOOL

## ABSTRACT

This article is based on the author's personal experience of seven years as an early years teacher in East London. The article explains how to work in these schools and in the

English system in general, so that education can improve and adapt well to changes occurring in our society by giving schools some mechanisms to promote excellence and higher quality education. In the English education system, there are two key factors to achieve this continuous educational improvement: planning (which goes from a very general and annual planning to very specific and daily planning) and assessment (which ranges from a general assessment made by the local authority to a very specific pupil assessment made daily by the teachers). It should also be noted that planning and assessment are performed in a natural way and are processes for reflection and not for giving a mark, in order to rectify any possible mistakes and improve certain detected shortcomings. All this takes place through a continuous and systematic process that assesses and reassesses, and plans and re-plans to close a quality “circle”. This article sets out the steps and the various phases of planning and assessment, as well as the interrelationships between these two mechanisms so that schools can improve their quality of teaching.

KEYWORDS: comparative education, early years, London, England, planning, assessment.

## 1. INTRODUCCIÓ

D'entrada voldria significar que el sentit d'aquest article no és mostrar un «model» o un «sistema» educatiu que es pugui considerar com a perfecte o millor que d'altres, sinó descriure la meua experiència pràctica per si aquesta pot ajudar a la reflexió i a la millora dels sistemes de planificació i avaluació a les escoles.

En realitat, aquest article és el resultat de la meua experiència de set anys com a mestra d'educació infantil a dues escoles públiques de Londres. Les escoles estan situades al barri de Tower Hamlets, al cor de l'est de la ciutat, on la majoria de la població és d'origen immigrant.

L'article presenta el procés d'avaluació global (d'alumnat i professorat) utilitzat en una aula de P4 amb 30 alumnes on treballen una mestra i un auxiliar. La classe està integrada per la següent tipologia d'alumnes:

— Un 40 % de l'alumnat és de la Gran Bretanya (Anglaterra, Escòcia, Gal·les, Irlanda).

— El 26,6 % de l'alumnat és de Bangladesh.

— Un 20 % de l'alumnat prové del Carib i l'Àfrica (Jamaica, Ghana, Somàlia, Marroc...).

— El 13,3 % de l'alumnat és d'altres llocs (Amèrica, Europa de l'Est, Brasil).

## 2. EL PROCÉS DE PLANIFICACIÓ

Cal indicar que la planificació i l'avaluació que es duen a terme a l'aula d'educació infantil no són diferents de les que es porten a terme en les diferents classes del centre. En el sistema d'ensenyament anglès, segons la meva experiència, la planificació i l'avaluació es poden considerar com el nucli central i vertebrador de tot el procés d'ensenyament-aprenentatge, que influeix d'una manera determinant en tots els aspectes de les activitats educatives que es fan diàriament i de manera molt especial en l'impuls de metodologies actives d'ensenyament i en la introducció de processos de millora i de qualitat de l'activitat educativa.

Es pot afegir també que el procés d'avaluació no es pot entendre sense l'elaboració d'una planificació prèvia imprescindible, que és el que dona fonament i concreta els continguts sobre els quals s'ha de fer l'avaluació. Per explicar d'una manera concreta i detallada aquest procés, tot seguit es descriuen les cinc fases de planificació d'objectius que es porten a terme.

### 2.1. PRIMERA FASE: DEFINICIÓ I PLANIFICACIÓ DELS OBJECTIUS ANUALS

Sembla evident, tot i que a vegades hi ha una certa confusió en aquest aspecte, que sense una definició clara i específica dels objectius anuals a assolir és pràcticament impossible portar a terme un procés de planificació i d'avaluació. Sense aquests treballs previs (definició dels objectius i planificació del procés per assolir-los) mancarien les referències fonamentals per poder contrastar/avaluar el grau de consecució dels objectius definits i l'adequació i coherència de la planificació realitzada. Aquests objectius estan definits de forma global pel currículum educatiu que el Govern anglès determina. Aquests objectius generals són assumits per la direcció del centre i conjuntament amb els educadors de cada etapa es concreten i planifiquen.

Com a exemples pràctics d'objectius anuals podem esmentar els següents:

- Aplicar les nocions de «tants elements com», «un més» i «un menys» (matemàtiques).
- Iniciació a la representació gràfica dels sons (intercomunicació i llenguatges).
- Respectar les normes d'educació cívica pròpies del grup familiar, escolar i social (descoberta d'un mateix).
- Comentar les informacions culturals o lúdiques conegudes a través dels mitjans d'informació que més interessin (descoberta de l'entorn natural i social).

Per poder aconseguir aquesta planificació és necessari dividir-la en blocs trimestrals, de sis setmanes, d'una setmana i d'un dia. A continuació s'expliquen amb més detall aquests blocs.

## 2.2. SEGONA FASE: DEFINICIÓ I PLANIFICACIÓ DELS OBJECTIUS TRIMESTRALS

La definició i planificació dels objectius trimestrals és realitzada pel tutor de cada aula i és supervisada per l'equip directiu que l'avalua i, si escau, la modifica, l'amplia, etc. (quadre 1).

## 2.3. TERCERA FASE: DEFINICIÓ I PLANIFICACIÓ DELS OBJECTIUS CADA SIS SETMANES

Aquesta fase es porta a terme en aquest període, ja que a Anglaterra es fan les vacances escolars una setmana cada mig trimestre (en els centres públics).

QUADRE 1  
*Exemple de planificació trimestral*

<i>Llenguatge verbal</i>		<i>Matemàtiques</i>		<i>Coneixement de l'entorn natural</i>		<i>Sortides</i>
<i>Objectius</i>	<i>Activitats</i>	<i>Objectius</i>	<i>Activitats</i>	<i>Objectius</i>	<i>Activitats</i>	
<i>Educació física</i>		<i>Llenguatge plàstic i música</i>		<i>Coneixement de l'entorn social</i>		<i>Recursos</i>
<i>Objectius</i>	<i>Activitats</i>	<i>Objectius</i>	<i>Activitats</i>	<i>Objectius</i>	<i>Activitats</i>	

La fase consisteix a concretar la planificació trimestral utilitzant la mateixa graella de la fase anterior. En aquest cas la planificació també és elaborada pel tutor o la tutora de cada aula i és supervisada per l'equip de direcció del centre abans de ser executada.

#### 2.4. QUARTA FASE: DEFINICIÓ I APLICACIÓ DELS OBJECTIUS SETMANALS

Per tal de concretar els objectius setmanals que s'han de dur a terme, es pren com a punt de referència la planificació feta a mitjan trimestre. La planificació setmanal es realitza l'últim dia de la setmana prèvia a la seva execució (es planifica el divendres i s'executa el dilluns següent) i és definida conjuntament pel mestre i el seu auxiliar.

En aquest cas, l'avaluació de l'equip directiu sobre els objectius setmanals té lloc al final de la setmana, un cop ja s'han realitzat les activitats escolars corresponents. El dilluns posterior la direcció aporta el *feedback* (retroacció) sobre les activitats esmentades a partir del qual, si escau, el mestre farà les modificacions pertinents per a la planificació de la setmana següent (quadre 2).

QUADRE 2  
*Exemple de planificació setmanal*

<i>Objectius educatius</i>	<i>Àrea</i>	<i>Dilluns</i>	<i>Dimarts</i>	<i>Dimecres</i>	<i>Dijous</i>	<i>Divendres</i>
	Llengua					
	Matemàtiques					
	Coneixement de l'entorn natural					
	Coneixement de l'entorn social					
	Educació física					
	Llenguatge plàstic/musical					

## 2.5. CINQUENA FASE: DEFINICIÓ I APLICACIÓ DELS OBJECTIUS DIARIS

Els objectius diaris resulten de la planificació setmanal. Al final de cada dia, el mestre i el seu auxiliar valoren els objectius aconseguits i, en cas necessari, els modifiquen. Aquesta posada en comú diària és molt important ja que permet que els educadors detectin les necessitats específiques tant de cadascun dels alumnes com del grup classe i, si escau, que les planifiquin de nou, aportant d'aquesta manera una resposta ràpida a les necessitats sorgides (quadre 3).

QUADRE 3  
*Exemple de planificació diària*

---

*Planificació d'activitat diària*

---

Data:	Aula/Pati:
Educador/a:	Matí/Tarda:
Àrea educativa:	Projecte/Tema:

---

Objectius i diferenciació:  
\*  
\*  
\*

---

Activitat (expectatives dels infants, què hauran de fer?):

---

Qüestions específiques i vocabulari:

---

Alumnes:

---

### 3. EL PROCÉS D'AVAUACIÓ

#### 3.1. INTRODUCCIÓ

S'ha comentat amb anterioritat que el procés d'avaluació és juntament amb la planificació el nucli central del procés d'ensenyament-aprenentatge. Per tant, cal tenir una visió clara del que significa i suposa l'avaluació, així com la manera de realitzar-la. A grans trets, es pot considerar que existeixen dues grans idees del que hauria de ser l'avaluació.

La primera és considerar l'avaluació com un sistema l'objectiu del qual és atorgar una nota o aportar una opinió crítica sobre el treball realitzat. Aquest enfocament, encara que útil i valuós, acostuma a ser percebut com un sistema que sovint genera grans resistències, inquietuds, etc., entre les persones que han de ser avaluades.

La segona considera que l'avaluació no és un acte únic i jutjador (fet al final d'un període i que normalment inclou posar una «nota»), sinó un component normal dins d'un procés de feina, l'objectiu del qual és el de conèixer periòdicament com es va desenvolupant el compliment dels objectius definits, els encerts i els errors comesos, etc., a fi de corregir o millorar de manera continuada les activitats que es fan així com els resultats que s'assoleixen.

Considero que aquesta segona perspectiva és la més adequada i eficaç en l'àmbit de l'ensenyament, ja que l'avaluació es converteix en una eina de millora així com un estímul i un reconeixement de l'esforç del treball dut a terme. De fet, aquesta idea sobre l'avaluació obliga i facilita els educadors a reflexionar amb rigor sobre les tasques fetes, sobre les possibles millores, etc., en un moment en què la rectificació —si cal— encara és possible, reforçant així el compromís del mestre en la seva activitat diària. És per aquest motiu que aquest sistema d'avaluació afavoreix de manera molt significativa el compromís i la motivació dels professionals en les seves activitats.

Segons la meua experiència i pràctica personal, les preguntes que cal fer en un procés d'avaluació en una aula, i per portar a terme una seqüència clarament definida i sistemàtica, són les que s'esmenten a continuació.

#### 3.2. QUÈ S'AVAUUA?

L'avaluació es porta a terme sobre tots i cadascun dels continguts de la planificació i de la seva execució. També afecta l'equip directiu, els mestres, la utilització dels recursos, la qualitat de l'ensenyament, els vincles del centre amb els pares i la seva participació en la vida escolar, etc.

Així, el centre educatiu és avaluat per una inspecció educativa governamental, els educadors són avaluats per la direcció del centre i els tutors avaluen els alumnes de forma continuada.

### 3.3. QUI AVALUA?

En el procés d'avaluació intervenen diferents persones o institucions tant internes (del mateix centre) com externes.

Internament, l'equip directiu avalua els educadors, i aquests, els seus alumnes. L'equip directiu també fa una autoavaluació del centre per millorar, modificar, rectificar, etc., les seves activitats. Un cop per mes envia l'informe a la inspecció educativa governamental via Internet, per tal que aquesta pugui avaluar el centre prèviament a la seva visita.

Externament, hi intervé una inspecció educativa governamental. Aquesta té lloc cada quatre anys si l'escola compleix els requisits funcionals i educatius imposats pel Govern i cada dos si es considera que el centre no assoleix el «nivell necessari». Addicionalment, l'escola pot demanar la intervenció de l'equip d'assessorament pedagògic (EAP), que també pot avaluar-la i que com a conseqüència pot fer recomanacions de millora, reconèixer el treball dels docents, orientar, etc.

### 3.4. COM S'AVALUA?

En el procés d'avaluació intervenen diferents persones en funció de les seves responsabilitats dins del centre. Així, els mestres avaluen els alumnes de forma individualitzada sobre el grau d'assoliment dels objectius definits/planificats en cada activitat educativa. Aquest tipus d'avaluació es fa diàriament al final de la jornada.

Trimestralment, cada tutor avalua d'una manera més formal i sistemàtica cadascun dels alumnes. Aquesta avaluació és examinada/compartida amb la direcció. Si com a conseqüència d'aquesta avaluació sorgeixen dificultats/dèficits en algunes de les matèries impartides, problemes de comportament en certs alumnes, etc., s'analitzen les possibles causes i es busquen les solucions corresponents. L'avaluació trimestral també és utilitzada com una eina per elaborar els corresponents informes trimestrals per escrit, que són comunicats/compartits amb els familiars. Aquestes reunions amb els pares les fan els tutors de forma individualitzada amb cada família.

Com ja s'ha esmentat anteriorment, també intervé en el procés d'avaluació la direcció del centre. Aquesta intervenció es fa de la manera següent:



Sobre la base de la planificació i amb relació a una matèria específica (matemàtiques, llengua, ciències, etc.), un o dos membres de l'equip directiu comproven en la mateixa aula i durant el temps que considerin necessari (normalment una hora com a mínim) que l'educador està impartint adequadament i amb els recursos necessaris (didàctica, materials, etc.) el programa corresponent. La matèria específica que és objecte d'avaluació —que en poden ser diverses— és escollida per la direcció en funció de les prioritats fixades per la mateixa escola (recollides en un pla anual de millores del centre elaborat amb la participació de tots els docents), que a la vegada es dedueixen dels resultats de les avaluacions prèvies.

Del resultat del procés anterior, en deriva tant un *feedback* entre direcció i mestres com una avaluació específica (amb nota inclosa) i les recomanacions corresponents per introduir les millores necessàries. En cas que l'avaluació no sigui satisfactòria, es fa una segona avaluació a l'aula al cap de dues setmanes. També es pot produir una visita d'un equip de l'EAP amb el mateix objectiu, en cas que la direcció ho consideri necessari. L'equip de l'EAP dóna un *feedback* en comú amb la participació de l'equip directiu i l'educador avaluat. Aquest tipus d'intervenció és també de gran importància ja que com que és externa introdueix un component de més distància i objectivitat.

En aquest cinquè procés d'avaluació també hi intervé la inspecció educativa governamental que es realitza, com ja s'ha esmentat, cada dos o quatre anys en funció del seu resultat.

Els continguts d'aquesta inspecció educativa són molt amplis i rigorosos i engloben la totalitat de les activitats del centre (qualitat, utilització dels recursos, participació dels pares i comunitat educativa, etc.). Addicionalment, la inspecció també avalua de forma directa l'equip directiu i la qualitat educativa a les aules. De totes aquestes avaluacions en resulten els corresponents informes que es fan públics. Un informe molt detallat i exhaustiu va destinat a la direcció del centre i un altre informe més sintètic s'envia a l'escola per a la seva distribució als pares i es fa públic via Internet des de l'Administració mateixa. L'informe enviat a la direcció és distribuït als mestres i s'utilitza per reflexionar conjuntament sobre les millores que cal introduir en els àmbits necessaris, que serveixen de base per a les planificacions de futur.

#### 4. A TALL DE CONCLUSIÓ

Les conclusions generals que considero que es poden treure de la meva experiència en el sistema educatiu públic anglès són les següents:

— En primer lloc, la importància de fer una bona planificació tant general (anual, trimestral) com específica (setmanal, diària) per tal que s'assoleixin els objectius definits prèviament.

— En segon lloc, la gran incidència d'un procés d'avaluació sistemàtic i rigorós tant dels educadors, com dels alumnes i dels centres amb la finalitat de poder influir en la millora de la qualitat de l'ensenyament i dels resultats que s'han d'assolir.

— En tercer lloc, l'estreta relació entre planificació i avaluació, com una espècie de cercle que es reexamina de manera contínua i que per aquest motiu es converteix en un procés permanent de millora. L'aplicació d'una avaluació rigorosa i sistemàtica esdevé una tasca imprescindible per donar una millor resposta educativa a l'alumnat.

— En quart lloc, cal destacar la importància d'una bona direcció del centre així com la importància d'una gran implicació i participació dels educadors. La direcció del centre ha de ser capaç de dirigir, donar suport, orientar, corregir, etc., les activitats dels mestres.

— En cinquè lloc, també cal emfasitzar el paper de l'EAP, que encara que la seva intervenció pot ser voluntària a petició de l'escola, pot ajudar, i ajuda, a detectar insuficiències, assessorar com superar-les donant criteris i pautes per fer-ho, etc.

— En darrer lloc, cal dir que la inspecció educativa governamental és essencial ja que manté en tensió permanent el centre (tant de la direcció com dels educadors), i que una avaluació negativa (i el fet de la seva publicació) té una gran repercussió tant en l'àmbit educatiu com en el social (pares, barri, etc.) com en les persones de l'equip directiu —i els mestres— que reben les conseqüències del resultat de l'avaluació.

Finalment, considero que tots aquests mecanismes impulsen una exigència de qualitat del sistema i compliment del seus objectius, en què el compromís professional de tota la comunitat educativa és fonamental així com el reconeixement del bon treball que donen una visió oberta i positiva per tal de millorar.

## BIBLIOGRAFIA

ANGUERA, T. «Ús de l'observació per part dels professionals: Reflexions sobre la realitat quotidiana». *Guix*, núm. 228 (octubre 1996), p. 43-50.

CLOUDES, C.; RAWSON, M. *Educación Waldorf, ideas de Rudolf Steiner en la práctica*. Madrid: Rudolf Steiner, 2002.

- FORNASA, W. «La immaculada avaluació». *Revista In-fàn-ci-a*, núm. 104 (setembre-octubre 1998), p. 5-11.
- Guía de autoevaluación para la Administración Pública: Modelo EFQM de excelencia.* Madrid: Ministerio de Administraciones Públicas: Boletín Oficial del Estado, 2001.
- MARTÍNEZ OLMO, F. «Què podem fer amb l'avaluació». *Guix*, núm. 260 (desembre 1999), p. 5-8.
- MOSS, P. «Més enllà de la qualitat». *Revista In-fàn-ci-a*, núm. 108 (maig 1999), p. 4-9.
- PUJOL MATAS, M. C. «Les proves, uns instruments per a l'avaluació interna dels centres». *Guix*, núm. 260 (desembre 1999), p. 9-14.
- SUBÍAS, C. «Cap a una autoregulació de l'aprenentatge». *Guix*, núm. 260 (desembre 1999), p. 15-24.
- VILA, I. «Lev S. Vigotski: una perspectiva sobre les relacions entre desenvolupament i aprenentatge». *Guix*, núm. 228 (octubre 1996), p. 13-15.